

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

242668

การพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่ายเรื่องภาวะผู้นำ

หทัยรัตน์ มาโยง

บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
กุมภาพันธ์ 2554

242668

การพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่ายเรื่องภาวะผู้นำ

หทัยรัตน์ มาโยง

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
กุมภาพันธ์ 2554

การพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์แบบเครือข่ายเรื่องภาวะผู้นำ

หทัยรัตน์ มาโขง

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

.....ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. นิตยา เจริญประเสริฐ

.....
รองศาสตราจารย์ ดร. สิริวุฒิ บุณพิร

.....กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. สิริวุฒิ บุณพิร

.....กรรมการ
นายเดชนะ สีโรรส

1 กุมภาพันธ์ 2554

©ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร. สิริวุฒิ บุณศิริ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระที่ได้กรุณาให้ความรู้ คำปรึกษา คำแนะนำ ตลอดจนการตรวจสอบ แก้ไขเนื้อหาบทเรียนเกี่ยวกับเรื่องภาวะผู้นำ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. นิตยา เจริญประเสริฐ ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ ที่คอยให้คำแนะนำ ตลอดจนการตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทำให้การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสร็จสมบูรณ์ไปได้ด้วยดี ผู้ศึกษาจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ อาจารย์เดชนะ สีโรรส ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระและตรวจสอบการค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้ในสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ คุณกานต์สุตา พรนิมิต ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาด้านการออกแบบบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่ายให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ นักศึกษาระดับปริญญาตรี และ นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะบริหารธุรกิจ ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับใช้ในการค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้ รวมถึงการช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของทางคณะบริหารธุรกิจ เพื่อนักศึกษาปริญญาโททุกคน ที่คอยช่วยเหลือทุกๆ ด้านด้วยดีเสมอมา

สุดท้ายขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อและคุณแม่ ที่คอยให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจอยู่เบื้องหลังความสำเร็จตลอดเวลาที่ผ่านมา ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการค้นคว้าแบบอิสระเล่มนี้คงมีประโยชน์ไม่มากนักสำหรับผู้สนใจศึกษา

หทัยรัตน์ มาโยง

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ

การพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่าย
เรื่องภาวะผู้นำ

ผู้เขียน

นางสาวหทัยรัตน์ มาโยง

ปริญญา

บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร. สิริวุฒิ บุรณพิร

บทคัดย่อ

242668

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่าย เรื่องภาวะผู้นำ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีและนักศึกษาระดับปริญญาโท คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยอาศัยแนวคิดด้านกระบวนการออกแบบและผลิตบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ของ ฌอนมพร เลาฮอร์สแตง

การพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่าย ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่หนึ่ง ขั้นเตรียมการ เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลเนื้อหาบทเรียน เรื่องภาวะผู้นำ จากตำรา เอกสารประกอบการเรียน และบทความต่างๆ รวมถึงการปรึกษาผู้เชี่ยวชาญทั้งใน ส่วนของเนื้อหาที่ใช้ในการนำเสนอ รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญด้านการทำสื่ออิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่าย ขั้นที่สอง ขั้นออกแบบ เป็นการนำเสนอเนื้อหาบทเรียนให้แก่ผู้เชี่ยวชาญด้าน เนื้อหาเพื่อขอคำแนะนำ และทำการปรับปรุงแก้ไข โดยได้รับคำแนะนำในส่วนของการเน้นเนื้อหา ที่สำคัญ ลดเนื้อหาบางส่วนลง การจัดเรียงลำดับเหตุการณ์เป็นต้น จากนั้นผู้ศึกษาจะนำไปปรับปรุง ในส่วนของเนื้อหาและทำการสร้างผังคำเนนเรื่อง เมื่อได้ผังคำเนนเรื่องแล้วนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ ด้านบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่าย เพื่อหาข้อปรับปรุงแก้ไข

ขั้นที่สาม ขั้นพัฒนา เป็นการสร้างบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่าย ในการ พัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่าย ผู้ศึกษาได้ใช้โปรแกรมประยุกต์ทั้งหมด 3 โปรแกรม ประกอบด้วย Adobe Photoshop CS2, Microsoft Office PowerPoint 2007 และ Adobe Captivate 4

ขั้นที่สี่ ขั้นปรับปรุงแก้ไข เป็นการนำเสนอบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่าย ให้แก่ผู้เชี่ยวชาญด้านบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่าย เพื่อทำการปรับปรุงแก้ไข โดยได้รับ คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญในส่วนของการใช้ตัวอักษร การทำเมนูย่อยและการทำข้อแนะนำการใช้

งานก่อนการทำแบบทดสอบ จากนั้นนำบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วมาวัดประสิทธิภาพและประสิทธิผลการเรียนรู้ และความคิดเห็นต่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่าย โดยให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบประเมินคุณภาพบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์หลังการเรียนรู้

ในขั้นปรับปรุงแก้ไขได้พบว่าบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่ายมีประสิทธิภาพเท่ากับ 90/81.75 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ได้ตั้งไว้ ประสิทธิผลการเรียนรู้เท่ากับ 36.25 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ 60 ที่ได้ตั้งไว้ แต่การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบทดสอบก่อนเรียนและคะแนนจากแบบทดสอบหลังเรียน สรุปได้ว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบหลังเรียนมีค่ามากกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ผลต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเท่ากับ 7.25 และเมื่อได้ทดสอบประสิทธิภาพของบทเรียนแต่ละบทพบว่า บทที่ 1 (ความหมายและความสำคัญของภาวะผู้นำ) และบทที่ 2 (ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำ) มีประสิทธิภาพไม่ถึง 80% ดังนั้นควรปรับปรุงเนื้อหาในส่วนนี้ สำหรับความพึงพอใจของผู้ประเมินที่มีต่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่ายอยู่ในเกณฑ์ที่ดี

Independent Study Title	Development of E-learning Courseware on Leadership
Author	Miss Hathairat Mayong
Degree	Master of Business Administration
Independent Study Advisor	Associate Professor Dr. Siriwut Buranapin

ABSTRACT

242668

The purpose of this study was to develop e-learning courseware on Leadership for Bachelor's Degree and Master's Degree students of Faculty of Business Administration, Chiang Mai University, by applying the concept of Laohacharatsang's e-learning courseware design process.

The method of e-learning courseware development consisted of four steps:

The first step was preparation, including literature review about Leadership, from textbooks, related academic journals, consulting with experts on leadership and on electronic courseware development.

The second step was designing. At this stage storyboard was created and proved by e-learning courseware experts. Then, the contents was re-proved by leadership experts.

The third step was development. An electronic courseware was created in this stage by applying 3 programs consists of Adobe Photoshop CS2, Microsoft Office PowerPoint 2007 and Adobe Captivate 4.

The last step was Revision. The e-learning courseware was re-proved by e-learning courseware experts for font appropriateness, command menus, and user guide development. The courseware was then presented to the target users who also evaluated for its quality, efficiency, effectiveness and satisfaction by comparing their pre and post learning results.

In this revision step, the result from efficiency test was 90/81.87, which was above the standard of 80/80. The effectiveness of e-learning was 36.25, lower than the standard of 60.

However, the average score of the post-test was significantly greater than that of the pre-test. The difference between the score of pre-test and post-test was 7.25. When efficiency tests were carried out for each chapter, it was found that chapter1 (Definition and significance of Leadership) and chapter2 (Leadership Theories) were not reaching 80% of efficiency standard. So, it was recommended the contents of the two chapters be revised. Besides, it was found that learner's satisfaction level of the e-learning courseware was good..

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
1.4 นิยามศัพท์	3
1.5 การรายงานผลการศึกษา	3
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
2.1 แนวคิดทางด้านการจัดการเรื่องภาวะผู้นำ	4
2.2 แนวคิดด้านบทเรียนออนไลน์ (E-learning)	7
2.3 แนวคิดด้านการออกแบบและผลิต e-Learning Courseware	16
2.4 แนวคิดด้านการประเมินผลบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์	19
2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	31
3.1 ขอบเขตการศึกษา	31
3.2 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล	32
3.3 การดำเนินงาน	33
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	35
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	36
3.6 สถานที่ในการดำเนินการศึกษาและรวบรวมข้อมูล	37

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 เนื้อหาบทเรียนและผังดำเนินเรื่อง	38
4.1 ขั้นตอนการเตรียมการ(Preparation)	38
4.2 ขั้นตอนออกแบบ (Design)	41
4.3 ขั้นตอนพัฒนา (Development)	53
4.4 ขั้นตอนปรับปรุงแก้ไข (Revision)	59
บทที่ 5 ผลการสำรวจความคิดเห็นผู้เรียน	65
5.1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบทดสอบ	65
5.2 ผลจากแบบทดสอบความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน	67
5.3 ผลจากแบบประเมินความคิดเห็นต่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่าย เรื่อง ภาวะผู้นำ	73
บทที่ 6 การปรับปรุงบทเรียน	76
6.1 การทดสอบหาประสิทธิภาพของบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่าย	76
6.2 การทดสอบหาประสิทธิผลของบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่าย	77
6.3 การทดสอบว่าผู้ประเมินมีความรู้ ความเข้าใจในบทเรียนที่มากขึ้นหลังจากได้ เข้าใช้บทเรียน	78
6.4 การประเมินความคิดเห็นต่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่าย	79
บทที่ 7 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะ	80
7.1 สรุปผลการศึกษา	80
7.2 อภิปรายผลการศึกษา	83
7.3 ข้อค้นพบ	85
7.4 ข้อเสนอแนะ	86
บรรณานุกรม	88

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	90
ภาคผนวก ก ผังการดำเนินเรื่อง บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่าย เรื่องภาวะผู้นำ	91
ภาคผนวก ข แบบทดสอบก่อนเรียนบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์บนเรื่องภาวะผู้นำ	107
ภาคผนวก ค แบบประเมินคุณภาพบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่ายเรื่องภาวะผู้นำ	121
ภาคผนวก ง คะแนนจากแบบทดสอบก่อนการเรียนรู้และแบบทดสอบหลังการเรียนรู้ของผู้ตอบแบบทดสอบ	135
ภาคผนวก จ เนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่าย เรื่องภาวะผู้นำ	139
ประวัติผู้เขียน	164

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
2.1 แสดงการเปรียบเทียบเนื้อหาจากหนังสือที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาเรื่องภาวะผู้นำ	6
4.1 แสดงข้อเสนอแนะและการปรับปรุงแก้ไขในส่วนของเนื้อหาบทเรียนเรื่อง ภาวะผู้นำ	41
4.2 แสดงข้อเสนอแนะและการปรับปรุงแก้ไขด้านการออกแบบหน้าจอ	59
5.1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ตอบแบบทดสอบจำแนกตามเพศ ของนักศึกษาปริญญาตรี	65
5.2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ตอบแบบทดสอบจำแนกตามเพศ ของนักศึกษาปริญญาโท	66
5.3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ตอบแบบทดสอบจำแนกตามอายุ ของนักศึกษาปริญญาตรี	66
5.4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ตอบแบบทดสอบจำแนกตามอายุ ของนักศึกษาปริญญาโท	67
5.5 แสดงสรุปผลคะแนนเฉลี่ยก่อนการเรียนรู้และหลังการเรียนรู้ของผู้ตอบแบบทดสอบที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีและผู้ตอบแบบทดสอบที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโท	67
5.6 แสดงค่าประสิทธิภาพจากการทำแบบทดสอบก่อนการเรียนรู้และแบบทดสอบหลังการเรียนรู้	69
5.7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้ประเมิน จำนวน 60 คน	70
5.8 แสดงผลการคำนวณและค่าทางสถิติที่ได้	70
5.9 แสดงผลการคำนวณและค่าทางสถิติที่ได้ จากการแยกผลการทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้แต่ละบทเรียน กลุ่มผู้ตอบแบบทดสอบที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี 30 คน	71
5.10 แสดงผลการคำนวณและค่าทางสถิติที่ได้ จากการแยกผลการทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้แต่ละบทเรียน กลุ่มผู้ตอบแบบทดสอบที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโท 30 คน	71

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
5.11 แสดงผลการคำนวณและค่าทางสถิติที่ได้ จากการแยกผลการทดสอบก่อนและหลัง การเรียนรู้แต่ละบทเรียน จากผู้ประเมินจำนวน 60 คน	72
5.12 แสดงระดับความคิดเห็นต่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของผู้ตอบแบบประเมิน	73
6.1 แสดงค่าประสิทธิภาพของคะแนนหลังการเรียนรู้ในแต่ละบทเรียน	76
6.2 แสดงค่าประสิทธิผลทางการเรียน ($E_{post}-E_{pre}$) โดยแยกออกเป็นแต่ละบทเรียน	77
6.3 แสดงผลการคำนวณและค่าทางสถิติที่ได้ จากการแยกผลการทดสอบก่อนและหลัง การเรียนรู้แต่ละบทเรียน จากผู้ประเมินจำนวน 60 คน	78

สารบัญภาพ

รูป	หน้า
1 แสดงการออกแบบและผลิต e-Learning Courseware	18
2 แสดงผังการดำเนินเรื่องโดยรวมของบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่ายเรื่องภาวะผู้นำ	43
3 แสดงตัวอย่างรูปแบบหน้าแรกของบทที่ 1	44
4 แสดงตัวอย่างรูปแบบเนื้อหาบทที่ 1	45
5 แสดงตัวอย่างรูปแบบหน้าแรกของแบบทดสอบ	46
6 แสดงตัวอย่างรูปแบบแนะนำการใช้งานแบบทดสอบ	47
7 แสดงตัวอย่างรูปแบบแบบทดสอบ	48
8 แสดงตัวอย่างรูปแบบหน้าแรกของกรณีศึกษา	49
9 แสดงตัวอย่างรูปแบบเนื้อหาในกรณีศึกษา	50
10 แสดงตัวอย่างรูปแบบหน้าแรกของแบบสำรวจความคิดเห็น	51
11 แสดงตัวอย่างรูปแบบของแบบสำรวจความคิดเห็น	52
12 แสดงการสร้างบทเรียนด้วยโปรแกรม Adobe Photoshop	53
13 แสดงการสร้างบทเรียนด้วยโปรแกรม Microsoft Office PowerPoint 2007	54
14 แสดงการสร้างบทเรียนด้วยโปรแกรม Adobe Captivate 4	55
15 แสดงหน้าแรกของระบบ E-learning ของคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	55
16 ขั้นตอนการนำบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ไปติดตั้งไว้บนระบบบริหารจัดการเรียนรู้	56